

# KESKKONNARUANNE



Tootjavastutusorganisatsioon OÜ

Koostamise kuupäev: 30.09.2023

## SISUKORD

Eessõna.....	3
1. Tootjavastutusorganisatsioon OÜ-st.....	4
2. TVO juhtpõhimõtted.....	6
1.1 Meie juhtpõhimõtted.....	6
3. TVO keskkonnajuhtimissüsteem.....	8
4. TVO olulised keskkonnaaspektid ja mõjud.....	8
5. TVO keskkonnaeesmärgid ja tegevuskava aastal 2022 .....	9
6. TVO 2022. a. tegevuste kokkuvõte .....	14
7. TVO keskkonnategevuse tulemuslikkus .....	16
TVO keskkonnategevuse tulemuslikkuse põhinäitajad .....	16
TVO keskkonnategevuse tulemuslikkuse erinäitajad .....	19
8. Vastavus õigusaktide nõuetele.....	23
Koostöö omavalitsustega ja pakendijäätmete kogumine .....	24
TVO klientide kohustused ja kohustuste täitmine .....	25
Teavitustegevuste kulud .....	25
Teadlikkuse suurendamine .....	27
Keskkonnaaruande kinnitamine .....	31

## Eessõna

Tootjavastutusorganisatsioon OÜ (edaspidi TVO) ettevõttena on juba loodud selleks, et tootmise ja tarbimise keskkonnamõju vähendada. Nimelt on meie peamine ülesanne korraldada pakendite kogumist ja taaskasutusse suunamist, et tagada jäätmete kui ressursi uuesti kasutuselevõtmine võimalikult suures mahus.

Sellest tulenevalt puuduvad ettevõttel keskkonnanahoiust eraldiseisvad ambitsioonid, vaid kogu meie fookus on suunatud loodusressursside raiskamise vähendamisele ja sekundaarse toorme kasutamise edendamisele. Kogu juhtimissüsteem järgib keskkonnajuhtimissüsteemi põhimõtteid ja nõudeid ning oleme võtnud endale kohustuse juhtimissüsteemi pidevalt parendada ning suurendada oma tegevuste tulemuslikkust, mis omavad keskkonnamõju.

TVO keskkonnaaruanne sisaldab ka vastavalt Pakendiseadusele kohustusliku taaskasutusorganisatsiooni tegevusaruande elemente, et anda meie tegevustest ja tulemustest veelgi parem ja kompaktsem ülevaade.

2022. aasta oli suuresti juhtimissüsteemi ülesehitamise, protsesside kirjeldamise ja efektiivsuse mõõdikute loomise aasta. Tulevik on suunatud eesmärkide veelgi efektiivsemale elluviimisele, tegevuste keskkonnamõju vähendamisele ja kokkuvõttes keskkonnaseisundi parendamisele.



Kristiina Dreimann

Tootjavastutusorganisatsioon OÜ tegevjuht

## 1. Tootjavastutusorganisatsioon OÜ-st

Tootjavastutusorganisatsioon OÜ (edaspidi TVO) on pakendiettevõtjate poolt loodud taaskasutusorganisatsioon (edaspidi TKO), mis korraldab pakendijäätmete kogumist ja taaskasutusse suunamist Eestis. Meie tegevusi reguleerivad peamiselt Pakendiseadus ja Pakendiaktsiisi seadus ning erinevad pakenditega seotud määrused. Vastav tegevusluba on antud keskkonnaministri poolt 22.01.2009.

TVO klientideks on ettevõtted, kes toovad maale pakendatud kaupa või kes ise oma tegevuse käigus pakendavad ning müüvad kaupu Eesti turule. Sõlmitava kliendilepinguga annavad ettevõtjad toodete pakendite kogumise ja taaskasutuse sihtarvude täitmise kohustused üle TVO- le.

Meie ülesannete täitmine toimub peamiselt koostööpartnerite kaudu. Koostööpartnerite leidmiseks korraldame hanked. Ettevõtte eesmärkide saavutamine ning klientidele vajalike teenuste osutamise kvaliteet sõltub koostööpartnerite valikust ning koostöö edukast toimimisest. Sellest tulenevalt ka tegevuste keskkonnamõjude ohjamine toimub läbi koostööpartnerite tegevuste ohjamise.

### TVO põhitegevusteks on:

**Pakendite taaskasutamise korraldamine;**

**Valikkogumise edendamise;**

**Teadlikkuse kasvatamine pakendite ja pakendijäätmete keskkonnamõju vähendamiseks.**

### TVO toetavateks tegevusteks on:

**Andmete haldus ja tegevuste administreerimine, sh tagades jätkusuutlikkust ja finantsilist stabiilsust ( vt. Joonis 1)**

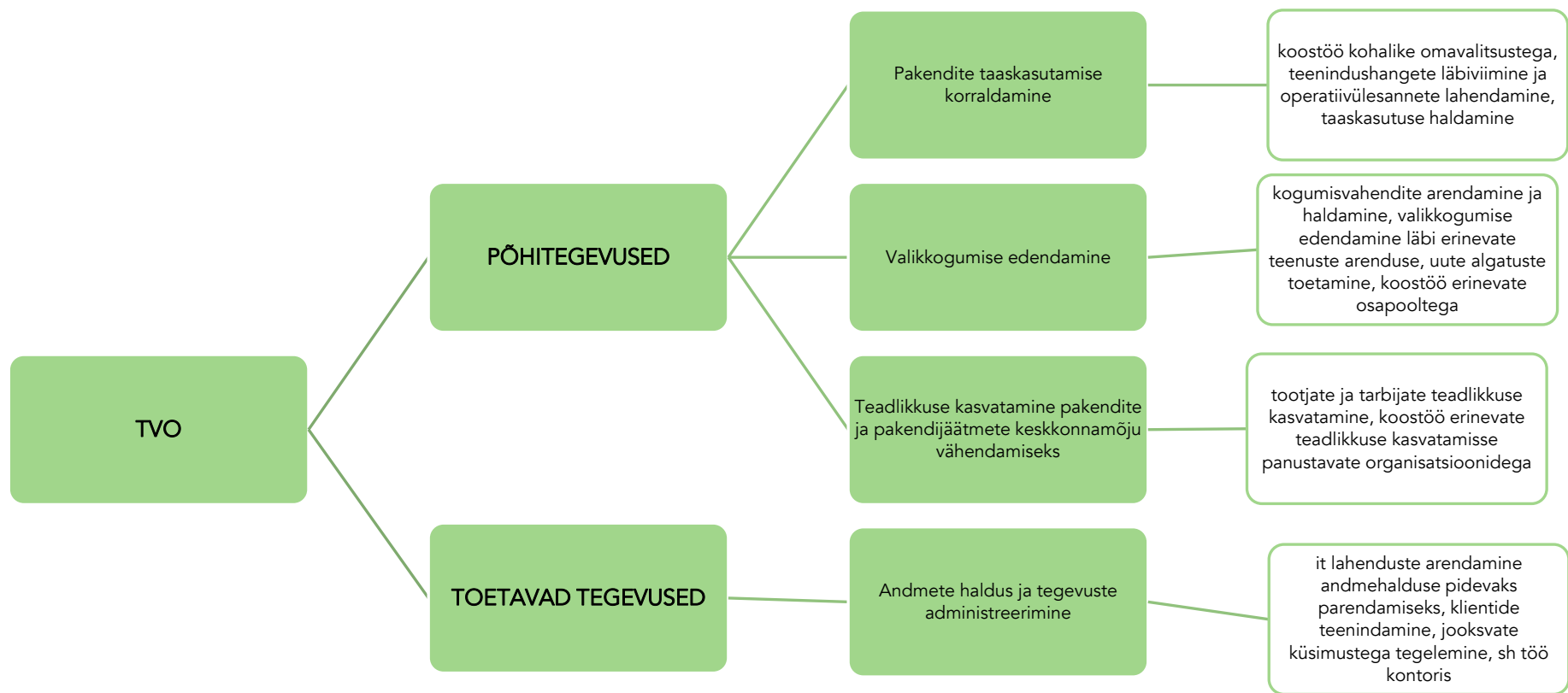
TVO on loodud pakendiettevõtjate poolt. Ettevõtte kasumit osanike vahel ei jagata, vaid see suunatakse pakendijäätmete kogumissüsteemi arendamisse.

TVO osanikud on: AS LTT, AS Balsnack International Holding, R-S Packaging OÜ, AS Smarten Logistics, RRLeht AS, AS Sirowa Tallinn, MAXIMA Eesti OÜ ja AS OG Elektra.

TVO tegevuskohaks on Lõõtsa 4, Tallinnas asuv kontor.

Ettevõtte keskkonnajuhtimissüsteem hõlmab kõiki ettevõtte tegevusi aadressil Lõõtsa 4 ning mis on seotud allolevate koodidega:

NACE koodid: 3832, 3811



Joonis 1. TVO põhi- ja toetavad tegevused

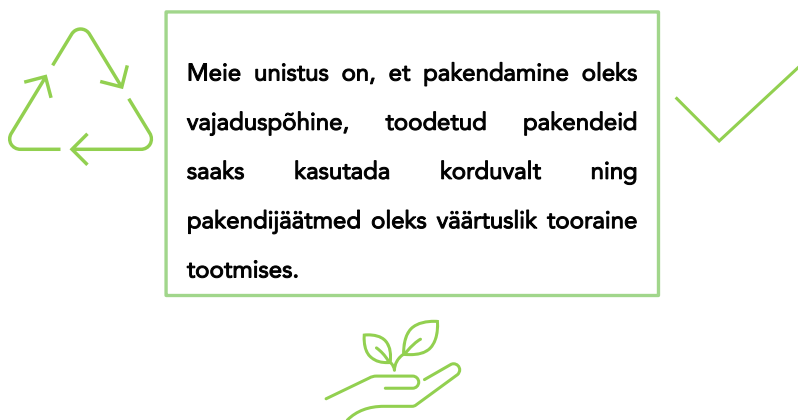
## 2. TVO juhtpõhimõtted

Oleme oma strateegilistesse eesmärkidesse integreerinud ka keskkonnahoiu ja jätkusuutlikkuse põhimõtted. Need põhimõtted oleme eraldi välja toonud ka oma juhtpõhimõtetes, mis moodustavad meie keskkonnategevuse alusraamistiku.

### 1.1 Meie juhtpõhimõtted

Vaatamata ettevõtte panustamisele keskkonnahoidu läbi pakendijäätmete kogumise ja ringlussevõtu edendamise, kaasnevad nii meie kui ka meie koostööpartnerite tegevusega nii otsesed kui ka kaudsed mõjud keskkonnale. Sellepärast on oluline, et oma tegevuse keskkonnamõju kaardistaksime, mõõdaksime ja pidevalt tegevuste korrigeerimise läbi vähendaksime.

**Pakendamine, pakendimaterjalide valik ja pakendi disain** omavad olulist rolli ressursside ringlemisel, lisaks jäätmete valikkogumisele ja väärindavale käitlusele.



Meile on oluline, et meie tegevused oleksid keskkonnamõju silmas pidades läbimõeldud ja toetaksid säästva arengu eesmärkide saavutamist.

#### Panustame läbi allolevate keskkonnaneesmärkide seadmise:

##### 1. Loodusressursside kasutamise vähendamine läbi teisese toorme kasutuselevõtu:

- kasvatame tootjate ja tarbijate pakenditega seotud teadlikkust,
- loome mugava ja efektiivse kogumissüsteemi, mis toetab ressursside ringlemist;
- tagame kogutud pakendijäätmete maksimaalse ringlussevõttu;

- inspireerime keskkonnahoidlikumate ja ringsemate pakendidisainilahenduste laialdasemat rakendamist.

## 2. Meie tegevuse keskkonnamõju vähendamiseks:

- hoolitseme selle eest, et meie tegevused (sh töö kontoris) ja teenused oleks kvaliteetsed ja keskkonnahoidlikud;
- eelistame koostööpartnerite valikul neid, kes teadlikult tegelevad oma keskkonnamõju vähendamisega ning püüdleval samuti säästva arengu eesmärkide saavutamise poole;
- teeme otsuseid lähtudes parima majandusliku efektiivsuse ja jätkusuutlikkuse kombinatsioonist.

## Oma tegevuses lähtume järgmistest põhimõtetest:

- **TOETAME JA EDENDAME KOOSTÖÖD** - ringmajandus on uus mõttelaad, mis toob erinevad osapooled kokku koostööks ning on eelduseks eesmärkideni jõudmisel;
- **TÄIDAME KOKKULEPPEID** - järgime Eesti Vabariigi seadusandlike nõudeid ning klientide ja koostööpartnerite ootusi, mis on rakendatavad TVO tegevustele ja seonduvad meie keskkonnaaspektidega;
- **VÄHENDAME KESKKONNAJALAJÄLGE** - keskendume TVO keskkonnaalaste tegevuste pidevale parendamisele, ressursside tõhusale kasutamisele ja saastamise vältimisele;
- **VALIME SÜDAMEGA** - koostööpartnerite valikul eelistame neid, kelle keskkonnategevuse põhimõtted ühtivad meie omaga.

Keskkonnahoidlikkuse tagamiseks oleme rakendanud Euroopa Liidu EMAS määruse nõuetele vastava keskkonnajuhtimissüsteemi. Täiendame oma keskkonnajuhtimissüsteemi järjepidevalt, et suurendada keskkonnategevuse tulemuslikkust.

Keskkonnajuhtimissüsteemi arendamise ja keskkonnategevuse tulemuslikkuse suurendamiseks oleme kaasanud kõik TVO töötajad ja koostööpartnerid. Meie tegevuste keskkonnamõju iseloomustavad näitajad on avalikud ja kättesaadavad kõikidele huvirühmadele.

### 3. TVO keskkonnajuhtimissüsteem

TVO erinevate teenuste/tegevuste pakkumine kätkeb endas mitmeid keskkonna-ja töötervishoiu riske ja mõjusid. Erinevate riskide ja mõjude ohjamiseks oleme rakendanud keskkonnajuhtimissüsteemi (edaspidi KKJS). Keskkonnajuhtimissüsteem on osa meie igapäevasest juhtimisest ja see hõlmab nii meie põhi- kui ka toetavaid tegevusi.

KKJS ülesehituse oluliseks alustalaks on regulaarselt hinnatud ettevõtte tegevusest tulenevad keskkonnaaspektid ning nende keskkonnamõju. Viimastest lähtuvalt koostame 3-5 aastaks ettevõtte tegevuskava. Tegevuskava on aluseks jooksva aasta fookuse valikul ja eesmärkide seadmisel. Selliselt tagab KKJS süsteem keskkonnamõjude väljaselgitamise, nende vähendamiseks meetmete kasutuselevõtu ja tegevuste ja teenuste pideva parendamise.

KKJS on rakendatud vastavalt Euroopa Liidu EMAS määruse nõuetele. TVO keskkonnajuhtimise eest vastutavaks töötajaks on keskkonnaspetsialisti Laura Rebane. Juhtkonnapoolseks esindajaks on juhatuse liige Kristiina Dreimann.

### 4. TVO olulised keskkonnaaspektid ja mõjud

Oleme välja töötanud protseduuri oma tegevusega seotud keskkonnaaspektide määratlemiseks ja nende olulisuse hindamiseks. **Lisa 1** on ära toodud oluliste keskkonnaaspektide kirjeldus ja nende mõjud.

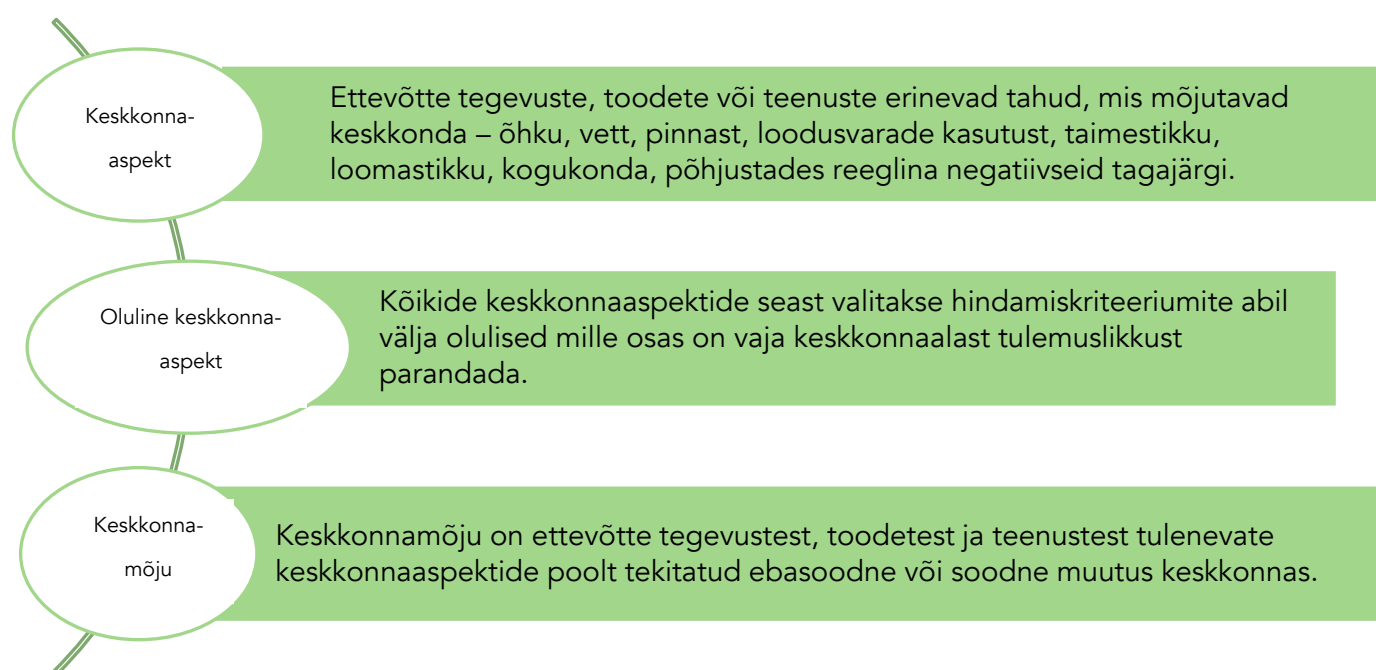
Oma tegevuse ja teenustega seotud otseste ja kaudsete keskkonnaaspektide kindlaks tegemisel oleme kasutanud olelusringil põhinevat lähenemisviisi, võttes arvesse tegevusi ja teenuseid, mida saame kontrollida või mõjutada. Keskkonnaaspektide väljaselgitamiseks oleme võtnud arvesse kõiki ettevõtte põhitegevusi ning nendega seotud toetavaid tegevusi.

Samuti oleme arvestanud plaanitavate muudatuste ja arengutega ning võimalike hädaolukordadega.



Keskkonnaaspektide ja -mõjude olulisuse hindamisel võtame arvesse õigusaktide nõudeid, huvirühmade seisukohti, aspekti suurust ja sagedust ning ka potentsiaalset mõju nii elu- kui looduskeskkonnale.

Keskkonnaaspektide ja mõjude ülevaatus ja hindamist viime läbi oluliste muudatuste toimumisel ning lisaks enne uusi plaanitavaid arendusi. Selline kompleksne meetodika aitab meil saada jooksvalt teavet tegevuse keskkonnamõju suuruselt ning seda ka pidevalt läbi asjakohaste meetmete vähendada ja ohjata. Olulise mõjuga aspekte võtame arvesse keskkonnaeesmärkide seadmisel.



## 5. TVO keskkonnaeesmärgid ja tegevuskava aastal 2022

Oleme oma keskkonnategevuse plaanipäraseks parendamiseks seadnud iga-aastased üle vaadatavad keskkonnaeesmärgid ja -ülesanded. Keskkonnaeesmärkide ja -ülesannete elluviimiseks koostame iga-aastaselt tegevuskava.

Järgnevalt on esitatud TVO 2022. aasta keskkonnategevuskava ja selle täitmise seis. Tegevused, mis jäid 2022. aastal tegemata on automaatselt 2023nda aasta tegevuskavas.

Tabel 1. TVO keskkonnanäesmärgid ja tegevuskava aastal 2022

Keskkonnaaspekt /risk	R (risk)/ A (aspekt)	Otsene või kaudne (O/K)	Keskkonnamõju	Keskkonnanäesmärk 2022	Tegevused (kava)	Täitmise staatus
Ületäitunud konteiner	A	K	Liiga väike konteiner - liiga harv logistika, konteiner ajab üle ja tekitab keskkonnareostust Liiga suur konteiner - liiga tihe logistika, mittetäitunud konteineri juurde sõitmine tekitab liigset CO2 teket	Vähendada ületäitunud konteineritest tekkinud keskkonnareostust	Arendada välja pakendipunktiga seotud pöördumiste süsteem ja võimalused (arendusprojekt)	Tehtud plaanipäraselt/toimiv
					Salvestatud andmete regulaarne analüüs ja parendustegevused (1x kv)	Vajab parendustegevust
					KOVidelt regulaarne tagasiside küsimine probleemsete/ületäituvate pakendipunktide kohta	Töös
Vale/katkine kleebis konteineril	A	O	Vale juhendi järgi kogutud jäätmed põhjustavad liigset transpordikulu ja CO2 heidet (tühisõit, näiteks konteineris papi asemel klaas)	Tagada pakendijäätmete korrektne sorteerimine	TVO konteinerpargi siltide korrektsuse tagamine (kleebiste vahetamine, kontroll, korrektsus, ajakohasus)	Tehtud plaanipäraselt
Kogutavate pakendijäätmete halb kvaliteet	A	K	Suur osa pakendijäätmetest ei jõua uuesti kasutusse	Suurendada materjalide ringlusse võttu läbi liigiti kogumise	Projekt: Harjumaal kogume pakendeid kolme erineva liigi põhiselt (fookuses Tallinna tekkekojal kogumine. Horeca	Tehtud

Keskkonnaaspekt /risk	R (risk)/ A (aspekt)	Otsene või kaudne (O/K)	Keskkonamõju	Keskkonnaeesmärk 2022	Tegevused (kava)	Täitmise staatus
					sektoris, kontorites, haridusasutustes osutatavad teenused)	
Infomaterjalide aegumine	A	○	Tootmiseks kasutatud ressursid läheb raisku	Vähendada ressursside ebamõistlikku kasutamist	Koostada trükiste tootmise põhimõtted, et vähendada ületootmist	Tegemata
Vähene keskkonnateadlikkus	A	○	Teavitustegevusest tulenev tarbimise vähenemisest tulenev väiksem ressursikasutus Pakendijäätmete sorteerimise kasv toob kaasa suurema pakendijäätmete taaskasutuse	Tõsta inimeste/ettevõtete keskkonnateadlikkust	Muuta TVO koduleht ajakohaseks ja kliendile abimeheks (erinevate teemade käsitletud kajastatud)	Tehtud plaanipäraselt
Ebapiisav enesekontrollisüsteem	R	○	Liiga korduvate vigade tekkimine sh kõikide võimalike negatiivsete keskkonnamõjude realiseerimine	Tagada pakendijäätmete kogumine vastavalt kokkulepetele ning seeläbi suurendada pakendijäätmete kogumisega ringlussevõttu	Koostada KOV kokkulepete haldamise süsteemi põhi sh koostada prototüüp (Pindala, elanike arv, punktide kohustus, tekkekohal kogumine, alevike arv, reageerimisajad, lepingu kuupäev, teavituse kohustus, seotus KOJV-ga, koostöö teiste TKOdega, koostöö valla allasutustega)	Vajab veel parendustegevusi. Prototüüp ei valminud

Keskkonnaaspekt /risk	R (risk)/ A (aspekt)	Otsene või kaudne (O/K)	Keskkonamõju	Keskkonnaeesmärk 2022	Tegevused (kava)	Täitmise staatus
			Reovee teke, ressursside ammendumine. Lisaks ebaefektiivne veekasutus suurendab ressursside kasutust (sanitaartechnika rike, joogivee teenuse kasutamine).		Otsustada millised on need andmed, mida jälgime, millest räägime, mille alusel otsuseid teeme	Tehtud plaanipäraselt
Veekulu	A	O		Vähendada ebamõistlikku veetarbimist	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Koostöös rendileandjaga kõrvaldada sanitaartechnika rike</li> <li>- Loobuda vee automaadist</li> </ul>	Tehtud plaanipäraselt

## TVO tegevused numbrites, 2022. aastal



## 6. TVO 2022. a. tegevuste kokkuvõte

Tootjavastutusorganisatsioon OÜ (edasijärgi TVO) on sõlminud kliendilepingu kokku 1158 (sh 57 2022. aastal) pakendiettevõtjaga täitmaks nende pakendi- ja pakendiaktsiisiseadusest tulenevaid kohustusi. Klientide nimekiri on leitav kodulehelt <https://tvo.ee/info/kliendid>. Üle võetud kohustuste maht tuleneb pakendiettevõtjate poolt esitatud pakendiaruannetest. Pakendiettevõtjad tasuvad teenustasu vastavalt Eesti turule lastud pakendite kogusele ja vastava pakendi materjali taaskasutusmäärale. Olulise muutusena koostöös pakendiettevõtjatega muutsime pakendiaruandluse detailsust ja rakendasime teenustasudes hinnaerisusi tulenevalt ringlussevõtu keerukusest. Lisaks muutsime hinnastamise põhimõtteid. Varasemalt rakendasime teenustasusid vaid Eesti turule lastud pakendite kogustele vastavalt taaskasutusmäärale. Vastavalt Keskkonnaministeeriumist saadud juhiste muutsime alates 01.07.2022 põhimõtet ja teenustasu rakendub kogu turule lastud pakendi kogusele. Käesolevaks hetkeks on teenustasudes toimunud veel korrekture ja allolevalt esitame al. 01.07.2023 kehtivad hinnad. Lisandub käibemaks.

Tabel 2. Teenustasud al 01.07.2023, müügipakendid

Pakendimaterjal	Kogumise ja taaskasutamise teenustasu, EUR/tonn
Klaas	91
Plast (mono)	225
Plast (komposiit)	360
Paber- ja kartong (mono)	80
Paber- ja kartong (komposiit)	135
Joogikartong	140
Metall (värviline/must)	162
Puit	20
Muu	270

Tabel 3. Teenustasud al 01.07.2023, veo- ja rühmapakendid

Pakendimaterjal	Kogumise ja taaskasutamise teenustasu, EUR/tonn
Klaas	91
Plast	60
Paber- ja kartong	65
Metall (värviline/must)	77
Puit	18
Muu	270

TVO saab oma tulud suuremalt jaolt taaskasutuse teenustasudest. Pakkematerjali või pakendijäätmete kokkuostuga me ei tegele ja seetõttu ei saanud me ka sellest tegevusest tulu.

Teenustasudena saadud tuluga:

1. korraldame üle-eestilist pakendijäätmete kogumisvõrgustiku teenindamist;
2. osutame kohtkogumise teenuseid nii pakendiettevõtjast klientidele, kontoritele kui ka era- ja kortermajadele;
3. panustame elanikkonna teadlikkuse kasvatamisse
4. kanname administratiivtegevusega seotud kulusid.

Tegevuse tulemusena saadud kasumit omanikele ei jagata vaid suunatakse pakendijäätmete kogumise ja taaskasutuse süsteemi arendamisse.

## 7. TVO keskkonnategevuse tulemuslikkus

Oleme määratlenud keskkonnale olulist mõju avaldada võivate tegevuste mõõdikud ning jälgime neid süsteemselt, et tagada vastavus õigusaktide nõuetele, püstitatud keskkonnaeesmärkidele ja –ülesannetele ning tagada asjakohase toimimishoje järgimine (eelkõige oluliste keskkonnaaspektide ohje ja nendega seotud keskkonnamõjude vähendamine).

TVO on üle vaadanud oma tegevused ning selgitanud välja millised on kohalduvad parimad võimalikud tehnikad (komisjoni otsus (EL) 2019/61, avaliku halduse sektori parimaid keskkonnajuhtimistavasid, keskkonnatoime näitajaid ja tipptaseme võrdlusaluseid sisaldava võrdlusedokumendi kohta ning komisjoni otsus (EL) 2020/519, jäätmeäitlussektori parimaid keskkonnajuhtimistavasid, keskkonnatoime näitajaid ja tipptaseme võrdlusaluseid sisaldava võrdlusedokumendi kohta) ning kõik olulisemad soovitused on integreeritud:

- oleme kasutanud majandushoobasid (tasude kohandamise kaudu), et suunata jäätmeid tekitavate organisatsioonide (pakendiettevõtjate) käitumist selliselt, et suureneks ringlussevõetavate pakendijäätmete kogus;
- oleme enda tegevustesse põiminud teadlikkuse suurendamise ning võtnud eesmärgiks kampaaniate korraldamise eri sihtrühmade järgi;
- oleme enda tulemuslikkuse näitamiseks võtnud eesmärgiks ringlussevõtu määra jälgimise.

TVO keskkonnategevuse tulemuslikkuse hindamiseks oleme valinud välja erinevad mõõdikud mida jälgime vastavalt kavale. Mõõdikud on jaotatud vastavalt keskkonnategevuse tulemuslikkuse põhinäitajateks ja keskkonnategevuse tulemuslikkuse erinäitajateks.

### TVO keskkonnategevuse tulemuslikkuse põhinäitajad

TVO toetavaks tegevuseks on töö kontoris, mistõttu on keskkonnategevuse tulemuslikkuse põhinäitajad seotud kontoriressursside kasutamisega. Suhteliseks näitajaks B1 oleme võtnud töötajate arvu (vt Tabel 4). Kuna töö kontoris ei ole otseselt seoses pakendijäätmete kokku kogumise ja käitlusega ei ole võimalik võtta suhteliseks näitajaks muud.

Põhinäitajates ei ole esindatud CO<sub>2</sub>, bioloogiline mitmekesisus ja jäätmeteke. Põhjus, miks oleme otsustanud antud näitajate andmeid mitte kajastada seisneb asjaolus, et meil puudub



tegevus mille käigus oleks võimalik antud näitajaid kontrollida ja mõjutada. Meie kontori CO2 heide ja mõju bioloogilisele mitmekesisusele ei ole olulise keskkonnamõjuga. Kasutusel on 2 sõidukit. Kontorit köetakse kaugküttega CO2 heitme koguse arvutamise algandmed ei olnud meile 2022. aastal kättesaadavad. Kontor asub büroohoone rendipinnal ja selle mõju bioloogilisele mitmekesisusele ei ole võimalik eraldi välja tuua.

Meil puudub info kontoris tekkinud jäätmete koguste kohta, kuna kogume need ühismahutitesse. Kaalume fookusesse võtta segaolmejäätmete tekke määramist ja vähendamist.

Tabel 4. TVO keskkonnategevuse tulemuslikkuse põhinäitajad

Näitaja	Ühik	Absoluutkogus A1 (tähistab kogu aastast sisendit/mõju asjaomasel valdkonnas)		Suhteline näitaja B1 (tähistab kogu organisatsiooni aastast väljundit)		Arv R (A/B) (tähistab suhtarvu, mis saadi läbi valemi A/B)	
		2021	2022	2021	2022	2021	2022
<b>Energia</b>							
Elektrienergia tarbimine (roheline energia)	kWh aastas	3285	2724	7	6	469,29	454
Maagaasi tarbimine (kontori küte)	MWh aastas	20,53	18,4	7	6	2,93	3,07
<b>Ressursid</b>							
Kütuse tarbimine (tööautode sõidud)	L aastas	2043,39	524,89	7	6	291,91	87,48
<b>Veekasutus</b>							
Veetarve/ kanalisatsioon	M3 aastas	18,59	22,74	7	6	2,66	3,79
Joogivee tarbimine (Saku Läte)	L aastas	207,9	56,7	7	6	29,7	9,45

Keskkonnategevust iseloomustavad andmed säilitatakse tõendusdokumentidena vastavalt ettenähtud korrale.

Kahe viimase aasta suhtarvudes on olulisi muutusi olnud ressursitõhususes ja veekasutuses. Ressursitõhususe valdkonnas on olnud tulemuslikkuse põhinäitajaks kütuse tarbimine, mille muutus on olnud -70%. Peamine põhjus selleks on asjaolu, et tööülesanded muutusid. Veekasutuse valdkonnas on veetarbe/kanalisatsiooni kasutamisel on olnud muutus 42% asjaolul, et 2021. a olid, Covidist tingitult, töötajad enamasti kodukontorites. Joogivee tarbimises on olnud muutus -68% seetõttu, et loobusime vee automaadist.

### TVO keskkonnategevuse tulemuslikkuse erinäitajad

TVO poolt korraldatud tootjavastutussüsteemi peamised tulemuslikkuse erinäitajad mõõdavad meie poolt korraldatud pakendijäätmete taaskasutamise sh ringlussevõtu määrade täitmist. Suhteliseks näitajaks B2 oleme võtnud turule lastud pakendijäätmete koguse (vt Tabel 5).

Tabel 5. TVO keskkonnategevuse tulemuslikkuse erinäitajad

Näitaja	Absoluutkogus A2 (tähistab kogu aastast sisendit/mõju asjaomasel valdkonnas), ühik tonn		Suhteline näitaja B2 (tähistab kogu organisatsiooni aastast väljundit), ühik tonn		Arv R (A/B) (tähistab suhtarvu, mis saadi läbi valemi A2/B2), ühik massiprotsent	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Üldine taaskasutusmäär	33729,756	33483,012	45485,184	48159,042	74	70
Üldine ringlussevõtumäär	25095,19	26759,254	45485,184	48159,042	55	56
Pakendijäätmete ringlussevõtumäär (plast)	3614,384	3977,286	45485,184	48159,042	7,95	8,26
Pakendijäätmete ringlussevõtumäär (paber)	13959,226	11605,388	45485,184	48159,042	30,69	24,10
Pakendijäätmete ringlussevõtumäär (puit)	3271,844	6147,288	45485,184	48159,042	7,19	12,76
Pakendijäätmete ringlussevõtumäär (klaas)	3060,804	3597,839	45485,184	48159,042	6,73	7,47
Pakendijäätmete ringlussevõtumäär (metall)	1188,932	1431,453	45485,184	48159,042	2,61	2,97

Kahe viimase aasta jooksul on paberi ringlussevõtumäär muutus olnud -21% põhjusel, et 2022. a võeti ringlusse oluliselt vähem paber- ja kartongpakendit ja üldine turule laskmise kogus kasvas võrreldes 2021. aastaga.

Puidu ringlussevõtumäär on kasvanud 77%, klaasil 11% ning metallil 14% võrreldes 2021. aastaga kuna oleme suutnud neid pakendijäätmeid oluliselt rohkem ringlusse võtta.

Lisaks eelnimetatule jälgime tulemuslikkust järgnevate tegevusnäitajate abil, millest anname alljärgnevalt täpsema ülevaate.

- **Pakendijäätmete ringlussevõtumäär materjali liigiti**-> kogu TVO klientide poolt turule lastud pakendijäätmete kogus võrrelduna TVO poolt ringlusse võetud pakendijäätmete kogusega (%).

Pakendijäätmete ringlussevõtu määr materjalide lõikes, aastatel 2021-2022, on toodud Tabel 6.

**Tabel 6.** Pakendijäätmete ringlussevõtumäär (%) materjali liigiti viimase kahe aasta lõikes

Pakendi materjal	2021	2022
Klaas	78%	71%
Plast	46%	45%
Paber- ja kartong	87%	69%
Metall	69%	86%
Puit	21%	39%

- **Tekkekohal kogutud pakendite osakaal kogu elanikonnalt kogutud pakendites**-> kogu TVO poolt kogutud elanikkonna pakendijäätmed võrrelduna ainult tekkekohal kogutud pakendijäätmete kogusega. Tekkekohalt kogutakse pakendeid kortermajadest, eramajadest, kontoritest ja haridusasutustest.
- **Tühisõidu kulukogu teeninduse kulusse (tühisõit/teeninduse (va rent) kulud)**-> kogu avaliku pargi teenindamise kulud (v.a kogumisvahendite rent) võrrelduna tühisõitudeks tehtud

kuludega. Tühisõite tehakse enamasti juhul kui kogumisvahendeid ei ole võimalik teenindada, kuna ligipääsu ei ole tagatud, kogumisvahendis on valed jäätmed või kogumisvahendid ei ole täitunud.

Tekkekohal kogutud pakendite osakaal kogu elanikkonnalt kogutud pakendites ja tühisõidu kulukogu teeninduse kulusse (tühisõit/teeninduse (va rent) kulud) on toodud Tabel 7.

**Tabel 7.** Tühisõidu kulu osakaal (%) ning tekkekohal kogutud pakendite osakaal kogu elanikkonnalt kogutud pakendites (%)

Näitaja	2021	2022
Tekkekohal kogutud pakendite osakaal kogu elanikkonnalt kogutud pakendites	18,71	21,87
Tühisõidu kulukogu teeninduse kulusse (tühisõit/teeninduse (va rent) kulud)	0,31	0,20

## 8. Vastavus õigusaktide nõuetele

Selleks, et meie põhitegevused kui ka toetavad tegevused oleksid ohutud on oluline, et TVO tegevust reguleerivad õiguslikud nõuded oleksid järgitud. Selleks oleme loonud õiguslike nõuete registri, mis sisaldab endas kõiki olulisi õigusakte ja täpsemaid nõudeid, mida enda tegevustes peame järgima.

TVO tegevust reguleerivate õiguslike nõuete alla kuuluvad EV-s kehtivate keskkonna- ning töötervishoiu ja -ohutuse valdkonda reguleerivate õigusaktide nõuded, sh otsekohalduvad Euroopa Liidu õigusaktid ja asjakohased kohalikud haldusaktid. TVO omab tegevusluba aastast 2009.

Peamised TVO tegevust reguleerivad õigusaktid on järgmised:

- Pakendiseadus
- Pakendiregistri põhimäärus
- Pakendiaktsiisi seadus
- Jäätmeseadus

TVO peab tagama oma klientide/pakendiettevõtjate Pakendiseaduses kehtestatud pakendijäätmete ringlussevõtu määrade täitmise. Vastavalt materjaliliigile on kohustus sihtarvude täitmiseks taaskasutada pakendimaterjale kalendriaastas vähemalt järgnevas ulatuses:

- 70 protsenti klaasijäätmete kogumassist ringlussevõetuna;
- 70 protsenti paberi- ja kartongijäätmete kogumassist, kusjuures 60 protsenti kogumassist ringlussevõetuna;
- 60 protsenti metallijäätmete kogumassist ringlussevõetuna;
- 55 protsenti plastijäätmete kogumassist, kusjuures 45 protsenti plastijäätmete kogumassist ringlussevõetuna ja 22,5 protsenti plastijäätmete kogumassist uuesti plastiks töödelduna;
- 45 protsenti puidujäätmete kogumassist, kusjuures 20 protsenti kogumassist ringlussevõetuna.

Meie seadusest tulenevate nõuete täitmist kontrollivad järelevalveorganid ning ettevõtte seadusest tulenevate kohustuste õigsust märgivad erinevate auditite tulemused. TVO-l on kohustus iga aasta viia läbi nii majandusaasta audit, pakendiaudit kui ka koostada tegevusaruanne. Nii pakendiaudit kui ka finantsaudit viiakse läbi iga aasta ning auditi tulemused annavad meile ülevaate ettevõtte kohustuste täitmisest.

Lisaks teostab kontrolli Keskkonnaamet TVO kogumisvõrgustiku üle, mille käigus kontrollitakse ka lepinguid kohalike omavalitsustega. Aruande koostamise hetkeks ei ole 2022. a kohta Keskkonnaamet järelevalvet teostanud.

## Koostöö omavalitsustega ja pakendijäätmete kogumine

Koostöölepingud on sõlmitud enamike omavalitsustega.

TVO pakendijäätmete kogumisvõrgustik, mis on rajatud koostöös omavalitsustega, koosneb alljärgnevatest lahendustest ja konteinerite arvust:

- **Avalikud**, kõigile kasutamiseks mõeldud konteinerid Konteinerid, mis asuvad avalikus ruumis ja on mõeldud kõigile kasutamiseks. Suuremates linnades (Tallinn, Tartu, Pärnu) ja valdades (Rae, Viimsi) koosnevad pakendipunktid kolmest konteinerist: klaas-; papp- ja paber- ning plast-, metall- ja joogikartongpakendi konteiner. Mujal kogutakse pakendijäätmeid enamasti ühte konteinerisse kokku. Avalikuks kasutuseks mõeldud konteinereid on üle Eesti 2390 tükki (lisandunud 233 tk). 5
- **Kortermaidest** tasuta pakendi vedu. Kortermaja saab liituda tasuta pakendijäätmete veoga kokkulepitud sagedusel. Konteiner tuleb soetada või rentida kortermajal endal. Selle teenuse osutamine on kokku lepitud 34 omavalitsusega. 31.07.2023 seisuga teenindame 2319 kortermaja.
- **Eramajadest** tasuta pakendi vedu pakendikoti teenusega Eramajadele pakume võimalust liituda teenusega, mille käigus saab pakendijäätmeid tasuta ära anda 150L kollase kilekotiga. Selle teenuse osutamine on kokku lepitud 31 omavalitsusega. 31.07.2023 seisuga teenindame 11 874 eramaja.



Avaliku konteinerpargi väljapanekul vajalike pakendipunktide arvu leidmisel lähtub TVO Pakendiseaduse § 171 asustustiheduse nõuetest. Pakendipunktide asukohad aga määrab kohalik omavalitsus.

## TVO klientide kohustused ja kohustuste täitmine

Käesoleva aruande koostamise hetkel TVO klientide poolt esitatud aruannete kohaselt turule lastud pakendijäätmete kogused ja TVO taaskasutusse suunatud pakendijäätmete kogused on toodud Tabel 8).

**Tabel 8.** TVO klientide poolt 2022. aastal Eesti turule lastud pakendijäätmete kogused ja TVO poolt taaskasutusse suunatud pakendijäätmete kogused tonnides.

Materjali liik	Turule lastud, t	Taaskasutatud, t	Sh ringlusse võetud, t	Taaskasutusmäär/ Ringlussevõtumäär %
Klaas	5056,865	3597,839	3597,839	71%/71%
Plast	8750,622	8631,152	3977,286	99%/45%
Paber- ja kartong	16 815,345	12350,342	11605,388	73%/69%
Puit	15 814,548	7472,226	6147,388	47%/39%
Metall	1671,832	1431,453	1431,453	86%/86%
Muu	49,83	0	0	
<b>KOKKU</b>	<b>48159,042</b>	<b>33483,01</b>	<b>26759,35</b>	<b>70%/56%</b>

## Teavitustegevuste kulud

Vastavalt Pakendiseaduse § 174 lõikele 5 peavad teavitustegevusele tehtavad kulutused moodustama vähemalt ühe protsendi taaskasutusorganisatsiooni kalendriaasta käibest. TVO 2022. aasta käive oli ligi 4,1 MEUR. Teavitusele tehtud kulutused olid summas 41 000 EUR.

**Tabel 9.** TVO 2022. aasta teavitustegevustega seotud kulud eurodes ilma käibemaksuta

TEGEVUS	SUMMA (EUR)
Sorteerimisalaste videoklippide tootmine	2650,00
Reklaamklippide tootmine	17800,00
Pakendikoti kampaania Viimsi külades	2391,10
Toetus SA Things - kuhuvia. Ee töös hoidmine ja arendamine	2960,00
Toetus WasteLocker - prügikasti andurite väljatootamine	300,00
Toetus ERMEL - koolidele sorteerimiskastide ostmine	700,00
Koostöö jalgpalliklubiga FC Flora (sorteerimisalased info jagamine ja mängud)	500,00

Sorteerimistarvikute jaoks kleebiste tootmine	11248,00
Kodulehe arendus	1572,00
Kujundused	789,00
Reklaam sotsiaalmeedias	206,00
KOKKU	41116,10

## Teadlikkuse suurendamine

2022. aastal keskendusime teavitustegevustes peamiselt sorteerimise alastele koolitustele, jätmete sorteerimisega seotud teavitusmaterjalide tootmisele ning koostööle nii teiste taaskasutusorganisatsioonidega, kui muude algatuste ja ettevõtetega (Rohetiiger, kuhuviaa.ee, Product24, Eesti Ringmajandusettevõtete Liit jne.). Jätkasime koostööd jalgpallimeeskonnaga FC Flora. Aasta tähtsündmuseks oli FC Flora sünnipäev, mida tähistati suurejoonelise perepäevaga, kus TVO meeskond pakkus meelelahutuslikku ja õpetlikku sorteerimismängu. Tegime ca 40 välistudengile koolituse Ülemiste City korraldatud keskkonnaalasel teemapäeval jpm.

Taotlesime edukalt toetust Keskkonnainvesteeringute Keskuselt üleriigilise teavituskampaania korraldamiseks, mille fookuses olid reklaamklipid sõnumiga „Ära mõtle üle. Lihtsalt sorteeeri“. Kampaaniaga liitusid ka Eesti Pakendiringlus ja Eesti Taaskasutusorganisatsioon, tänu millele jõudis sõnum veel laiema publikuni. Kampaania kestab 2023. aasta vältel. Toodeitud klippe ja infomaterjale saab näha: <https://tvo.ee/lihtne> Jätkasime WasteLocker'i mentordamist, kes koostöös Ragn-Sellsiga viis läbi piloodi, mille käigus paigaldati kortermajade juures olevatesse pakendikonteineritesse materjale tuvastavad andurid, et seeläbi parandada konteinerite sisu kvaliteeti. Iga-aastase kollase koti kampaania viisime 2022. aastal läbi Viimsi Randvere ja Tammneeme külades.

Vastavalt Pakendiseaduse § 174 lõikele 5 peavad teavitustegevusele tehtavad kulutused moodustama vähemalt ühe protsendi taaskasutusorganisatsiooni kalendriaasta käibest. TVO 2021. aasta käive oli ligi 4,1 MEUR. Teavitusele tehtud kulutused olid summas 41 000 EUR.

Lisa 1. Alljärgnevalt on ära toodud TVO kõik olulised keskkonnaaspektid ning nende mõjud

Tegevus/teenus - esitatud elutsükli vaate kohaselt sh arendustegevused	Risk/aspekt	R(risk) / A(aspekt)	Otsene või kaudne aspekt (O/K)	Mõju, sh keskkonna-mõju
Pakendite taaskasutuse korraldamine (strateegia valimine jm seotud tegevused)	Ebakompetentsed töötajad	R	O	Puudused strateegia elluviimisel Negatiivne keskkonnamõju: ebavajaliku transpordi keskkonnamõju (CO2), jäätmete ringlussevõtu asemel need kõrvaldatakse (ladestus või põletus), keskkonnareostus
	Ebapiisav enesekontrollisüsteem	R	O	Liiga korduvate vigade tekkimine sh kõikide võimalike negatiivsete keskkonnamõjude realiseerimine
Pakendite taaskasutuse korraldamine (kogumisvahendid)	Vale disainiga kogumisvahend	A	O	Ava liiga väike - pakendid konteiner kõrval reostavad keskkonda Ava liiga suur - pakendikonteineris mittevastavad jäätmehäired vähendavad või takistavad taaskasutust Konteiner liiga väike - konteiner ajab üle ja tekitab keskkonnareostust Konteiner liiga suur - mittetäitunud konteineri juurde sõitmine tekitab liigset CO2 teket

	Kogutavad jäätmed ei ole taaskasutatavad	A	K	Vajalik transport kogumiskohast sorteerimisjaama ja sealt edasi kõrvaldamisse tekitab rohkem CO2 heidet kui need jäätmed transporditaks otse kõrvaldamisse Kui osa kogutud jäätmetest rikub ära ka taaskasutuseks sobiliku, siis läheb ressurss raisku
Pakendite taaskasutuse korraldamine (transport ja logistika)	Transpordi õhusaaste	A	K	Suurenenud CO2 heide õhku
	Üle/alatäitunud konteiner	A	K	Liiga väike konteiner - liiga harv logistika, konteiner ajab üle ja tekitab keskkonnareostust Liiga suur konteiner - liiga tihe logistika, mittetäitunud konteineri juurde sõitmine tekitab liigset CO2 teket
Pakendite taaskasutuse korraldamine (käitlus ja taaskasutus)	Kogutavate pakendijäätmete halb kvaliteet	A	K	Suur osa pakendijäätmetest ei jõua uuesti kasutusse
	Vale töökorraldus sorteerimisjaamas	A	K	Kõiki ringlusesse sobivaid materjale ei sorteerita välja ja kokku kogutud pakendijäätmed lähevad raisku
	Tagasiside pakendite kvaliteedi kohta	A	K	Kui tootjaid hoida infovoos millised pakendid on ringlussevõetavad ja millised mitte, siis saavad tootjaid pakendeid muuta ja ressursside ringlemine pareneb

	Õnnetused, avariid, tulekahju käitluskohas, sorteerimisliini rike	R	K	Tulekahju tulemusena esmalt emissioonide sattumine töökeskkonda ja sealt edasi väliskeskkonda, avariid ja õnnetused (sh sortliini rikked) viivad selleni, et pakendijäätmete kvaliteet võib saada kahjustada, toormena ei ole võimalik seda kasutada
	Pakendijäätmete ringlussevõtulahenduste puudumine	R	K	Kogutud ja välja sorteeritud pakendijääde (ressurs) ei jõua ringlusesse, taaskasutuskohustused jäävad täitmata
Keskkonnateadlikkuse kasvatamine	Vähene keskkonnateadlikkus	A	O	Teavitustegevusest tulenev tarbimise vähenemisest tulenev väiksem ressursikasutus Pakendijäätmete sorteerimise kasv toob kaasa suurema pakendijäätmete taaskasutuse
Andmete haldus ja tegevuste administreerimine	Pakendidisaini parandamist motiveerivad teenustasu hinnad (ökomodulatsioon)	A	O	Suurenenud ringlussevõetavate pakendijäätmete kogus
Töötamine kontoris	Jäätmete ke	A	O	Ressursside raiskamine
	Tuleõnnetus	R	K	Töötajate tervise ohustamine, materiaalne kahju, LOÜ-d satuvad välisõhku
	Veeavarii, torude purunemine	R	K	Materiaalse vara kahju, oht inimesele

## Keskkonnaaruande kinnitamine

Bureau Veritas Eesti OÜ, kes on akrediteeritud tõendaja EE-V-0002, kinnitab peale Tootjavastutusorganisatsioon OÜ keskkonnajuhtimissüsteemi ja 2022. aasta keskkonnaaruande kontrollimist, et organisatsiooni keskkonnaaruandes esitatud teave ja andmed on usaldusväärsed ja õiged ning vastavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1221/2009, 25. november 2009, organisatsioonide vabatahtliku osalemise kohta ühenduse keskkonnajuhtimis ja - auditeerimissüsteemis nõuetele. Käesolevas aruandes on rakendatud Euroopa Komisjoni määrust (EL) 2017/1505, 28. augustist 2017 ja Euroopa Komisjoni määrust (EL) 2018/2026, 19. detsembrist 2018, millega muudeti Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse (EÜ) nr 1221/2009 lisad I, II, III ja IV.

Keskkonnaaruanne on kinnitatud 14.12.2023.

Andres Martma

EMAS tõendaja

Bureau Veritas Eesti OÜ